

Cách đây khá lâu, lúc chưa về hưu, tôi có đọc một bài Thơ dài 120 câu với tựa đề “Tuổi Già Thơ Thẩn”, tác-giả Vô Danh, mở đầu như sau :

Tuổi già hay lẫn-thẩn
 Cứ thấy bệnh triền-miên
 Xương cốt đau liên-liên
 Nhức lưng rời mõi cẳng
 Tai ù, đầu choáng váng
 Ăn uống chẳng thấy tiêu
 Ban đêm ngủ không nhiều
 Mỗi mê không muốn dậy
 Người bản-thần sao ấy
 Bảỉ hoải cả tứ chi
 Và thêm những gì gì
 Lúc nào cũng thấy bệnh.

Đọc xong bài Thơ, tôi thấy bi quan cho tuổi già quá, có lẽ vì vậy mà ngày xưa người ta thường nói “Đa thọ đa nhục, lão giả an chi”, còn ngày nay lại coi số người già mỗi ngày một tăng như là một gánh nặng cho ngân sách quốc gia, cho gia-đình, xã-hội. Thật ra, theo tôi, đâu phải ai già cũng vậy.

Trước hết, xin hỏi đến mấy tuổi thì gọi là già?

Về phương diện xã-hội, nhiều nước do hoàn cảnh kinh-tế đã ấn định một mức tuổi già khác nhau để cho về hưu những người lớn tuổi, nhường chỗ cho lớp trẻ làm việc, hoặc để cho hưởng trợ cấp xã-hội. Ví dụ ở Mỹ, đến 65 tuổi là các cụ được hưởng trợ cấp xã-hội, dù cho còn làm việc. Theo tài-liệu lịch-sử thì năm 1889 Thủ-Tướng Đức, Hoàng-Thân Otto Von Bismarch, cũng đã đặt ra mức 65 tuổi già này khi ông thiết lập hệ thống an ninh xã-hội đầu tiên trên thế-giới.

Về phương diện sức khỏe thì không có nghiên cứu y-học nào nói người ta bắt đầu già vào lúc 65 tuổi cả, trái lại trên thực tế có những người bảy tám mươi tuổi mà vẫn còn khỏe mạnh, lanh lợi như ông George Burns, 85 tuổi vẫn còn hoạt động kịch-nghệ cho đến 100 tuổi mới chết. Việt-Nam mình cũng có nhiều người sống lâu, sống mạnh trên chín mươi như KTS Hồ-Đắc-Cáo ở South Carolina, lúc sinh tiền 80 tuổi vẫn còn ghi danh Đại học Mỹ-Thuật. Ông mới mất ngày 14-3-2003 tại Pháp, hưởng thọ 96 tuổi. Như vậy sự lão hóa rất cá biệt, tùy theo từng người do ảnh hưởng của nhiều yếu tố như gene di-truyền, chủng-tộc, giống tính, nếp sống, hoàn cảnh gia-đình, xã-hội v.v . . . Nói chung chung thì người cao niên thường hay bị giảm phần nào trí nhớ ngắn hạn như đột nhiên quên tên người quen hoặc quên một sự kiện vừa xảy ra, nhưng theo Bác-sĩ, nếu biết giữ-gìn sức khỏe, tập làm việc theo thứ-tự (concentration) thì khả năng trí óc của người cao niên sẽ bớt trì-trệ hoặc lảm-cảm.

Về mặt tinh-thần, ngày trước ở đâu quý vị cao-niên cũng được trọng nể tối đa cho nên ở Việt-Nam mới có câu :”Kính lão đắc thọ”, còn ở bên Tàu, văn hào Lâm-Ngữ-Đường đã

TUỔI GIÀ, TUỔI THỌ . . .

TRẦN-SĨ-HUÂN

để lại một lời bất hủ "Già yêu trẻ là lẽ thường tình nhưng trẻ kính già thì phải do văn-hóa tài bồi mới nảy nở ra được". Thầy Mạnh-Tử cũng viết: “Ban bạch giả bất phụ đái ư đạo lộ hỉ” nghĩa là người tóc bạc không phải đội nặng trên đường đi. Ở bên Tây, văn hào André Maurois thì đưa ra nhận xét: “Một xã-hội mà người già không được kính trọng, người trẻ không được triu mến thì chỉ là một xã-hội què quặt”. Ngày nay ở các xã hội văn minh, trẻ em thì có nhà giữ trẻ, người lớn thì có viện dưỡng lão, ai mà ở vào hoàn cảnh phải vào sống ở viện dưỡng lão khi suy giảm lại cuộc đời... mới thấy thấm-thía.

Còn về tuổi thọ thì ngày trước vì ít ai sống lâu nên có người mới bốn mươi tuổi đã ăn mừng tuổi thọ như vua Quang-Trung Nguyễn-Huệ. Ai sống lâu đến sáu mươi, bảy mươi đều được họ hàng con cháu làm lễ lục tuần, thất tuần rất trọng thể. Ngoài ra, ở mỗi tuổi còn có những quy-định về lễ-lối xuất xử như:

Tam thập nhi lập,
 Tứ thập nhi bất hoặc,
 Ngũ thập tri thiên mệnh,
 Lục thập thuận nhĩ,
 Thất thập cổ lai hi.

Như thế, năm mươi tuổi là hết tham vọng vật chất, sáu mươi tuổi từ bỏ luôn tham vọng công danh, bảy mươi tuổi lấy thiên tức làm trọng được xã-hội tôn quý, cao hơn cả nhân tức, tức là cao hơn cả danh phận địa vị bằng cấp. Về đẳng cấp tuổi thọ thì ngày xưa người ta chia làm năm cấp:

Sáu mươi tuổi là Hạ Thọ, Bảy mươi tuổi là Trung Thọ, Tám mươi tuổi là Thượng Thọ, Chín mươi tuổi là Thánh Thọ, Một Trăm tuổi là Tiên Thọ.

Ngày nay ở Mỹ, sáu mươi lăm tuổi được gọi là senior, hưởng trợ cấp già-cả, muốn làm việc cứ làm, không có sự kỳ thị tuổi tác; trong lúc ở Đông phương, người già-cả dù muốn làm việc cũng bị con cháu hiếu thảo ngăn cản vì muốn tỏ lòng kính trọng đối với cha mẹ ông bà.

Tóm lại, già hay trẻ là tại nơi mình, chứ lâu nay đâu có ai biết :

Trăng bao nhiêu tuổi trăng già
 Núi bao nhiêu tuổi gọi là núi non (Ca dao)

■ Thất bại là gì? Đó chỉ là sự giáo dục và là bước đầu để đạt đến những cái gì tốt đẹp hơn.